

3443.

ANNVENTE. DIVINA. IVSTITIA.
IVBENTE. AMPLISSIMO. PHILOSOPHORVM, SENATV.

1737, 17
24

CONCATENATAS.

DE.

IVRE. ET. IVSTITIA.
COGITATIONES.

IN. HELICONE. PATRIO.
PRO.IMPETRATIS.PHILOSOPHIAM.DOCENDI.IVRIBVS.

H. L. Q. C.

IVSTO. PRVDENTVM. IVDICIO.
HVMANISSIME. SVBMITTIT.

M. PHILIPP. THEOD. *M P P P*
S. S. T. CVLTOR.

12

AVXILIVM. SVBMINISTRANTE.

IOHANNE. IOACHIMO. KLINGER.
BORVSSO.

CASSIODORVS. IN. PSALMOS.

*IVSTITIA non nouit patrem, non nouit matrem: veritatem nouit,
personam non accepit, Deum imitatur.*

IN. MONTE. PRVTENORVM, REGIO.
IMPRIMENTE. REVSNERO.

A. O. C. clb Is cc xxxvii. DECIM. CAL. MART.

QVI.
IVRI. AC. IVSTITIAE.
IN. REGNO. BORVSSICO.
SACRA. AVGVSTISSIMI. REGIS.
VICE. PRAESVNT.

*ILLVSTRISSIMIS. GENEROSISSIMIS. ET. EXCEL-
LENTISSIMIS. DOMINIS.*

DOMINIS.

SACRAE. REGIAE. MAIESTATIS.
INTIMIS. STATVS. RERVM. QVE.
BELLICARVM. MINISTRIS.

MAECENATIBVS. AC. EVERGETIS. SVIS.
DEVOTISSIMO. PIETATIS. ET. REVERENTIAE. CVLTV.
NVNQVAM. NON. PROSEQVENDIS.

HASCE. LEVISSIMAS.

DE. IVRE. ET. IVSTITIA.

COGITATIONES,

CVM. ARDENTISSIMO. OMNIS. HEROICAE. FELICITATIS. VOTO.
SVMMO. IVRE. SVMMA. QVE. IVSTITIA.
OFFERT. SE. QVE. ET. STVDIA. SVA. CONSECRAT.
CLEMENTISSIMORVM. SVORVM. DOMINORVM.

SVBIECTISSIMVS. SERVVS. AC. CLIENS.
PHILIPPVS. THEODORVS. M^J33E.

Q. D. B. V.

I.

VS dicitur a iubendo, cum Ius nil aliud sit, quam Iustus. (IV.).

II. Ergo non a Iustitia, cum ea demum ex Iure trahat originem, (LXXI)

III. Ius vel physice sumitur, vel moraliter; vltimum vel proprie vel improprie; omnium propriissime pro lege vsurpatur.

IV. Ius sumrum pro lege: est Iustus Imperantis, quo is obligat omnes sibi subiectos, vt actiones suas instituant, boni, quod ipse intendit, obtinendi ergo.

V. Cum ius sit iustus; (IV.) liquet: 1.) Ius non esse, nisi prius iubeatur.

VI. Iustus late sumtus, sub se & contrarii comprehendit prohibitionem.

VII. Ergo Ius inutiliter dispescitur in affirmatiuum & negatiuum.

VIII. Cum Ius sit Iustus; (IV.) patet: 2.) nec consilium esse Ius, nec suasionem; neque dehortationem: immo nec permissionem, nisi ea iussu regatur.

IX. Cum Iustus omnis vel expresse fiat, vel tacite; sequitur: Ius omne vel esse expressum, vel tacitum.

A

X.

- X. Cum Ius expressum fere scribatur; Ius hoc nuncupatur scriptum: licet non semper scribatur.
- XI. Cum Ius tacitum constet ex usu parentum; Ius hoc dicitur non-scriptum; quamvis aliquando scribatur.
- XII. Cum Ius sit Iussus Imperantis; (IV.) palam est: nec pactum Ius posse dici, nec id, quod iustum ab alio, quam Imperante, vel etiam ab Imperante quidem, aut non qua tali.
- XIII. Ergo non omne praeceptum Ius potest vocari.
- XIV. Cum omnis Iussus requirat & Imperantem & Parentem; est in propatulo: Ius se non posse exserere, nisi in Societate.
- XV. Cum Societas alia aequalis sit, alia vero inaequalis, in omni tamen Societate ius sit, quod fertur ab Imperante; (IV.) liquefcit: Societatem aequalem, consideratam ut totum, loco esse Imperantis; spectatam vero secundum singula membra, haec vices subire parentium.
- XVI. Ergo Ius praeter utilitatem in rectorium diuiditur & aequatorium,
- XVII. Cum Societatum perfectissima sit ciuitas; patescit: Ius omnium perfectissime reperiri in societate ciuili.
- XVIII. Cum omnis Imperans vel Deus sit, vel homo; inferre licet: Ius aliud non dari, quam diuinum & humanum.
- XIX. Ergo Ius diuinum est id, quod a Deo iustum est.
- XX. Cum omne Ius vel expressum sit, siue scriptum, vel tacitum, siue non-scriptum; (IX, X, XI.) nemo ibit

ibit inficias; etiam Ius diuinum vel esse expressum siue scriptum, vel tacitum siue non-scriptum.

XXI. Cum ius diuinum non-scriptum constet ex naturali omnium hominum ratione pariter ac vsu; Ius hoc appellatur naturale: quia omnium quasi hominum naturae impressum est.

XXII. Ergo Ius Naturae omnium optime definitur per Iussum Dei ex naturali omnium hominum ratione & vsu constantem, quo is hos omnes obligat, vt actiones suas instituunt Summi Boni obrinendi ergo.

XXIII. Cum Ius omne, adeoque & naturale se perfectissime in ciuitate exserat, (XVII.) haec vero vel in se spectari possit, vel extra se; non incongrue Ius naturale diuidi potest, in Ius Naturae stricte tale, quod se exserit in ciuitate in se & qua tali; & Ius gentium, quod se exserit in ciuitate quoad alias ciuitates, vel gentes.

XXIV. Cum Ius diuinum scriptum constet ex sola voluntate Dei reuelata; Ius hoc dicitur voluntarium, reuelatum seu positium.

XXV. Ergo Ius diuinum positium est Iussus Dei expressa eius reuelatione manifestatus, quo is vel omnes homines, vel solum populum Hebraicum obligat, vt ad istum iussum actiones suas instituunt Summi Boni obrinendi ergo.

XXVI. Cum Ius diuinum positium vel omnes obliget homines, vel solum populum Hebraicum; (XXV.) Ius hoc non incommode distinxeris in vniuersale & particulare seu Hebraicum.

XXVII. Cum Ius diuinum positium vniuersale vel dirigat actiones omnium hominum in genere, seu inter se; vel in specie cultum diuinum: non male hoc Ius iterum diuiseris in Ius vniuersale generaliter tale & in tale specialiter sic dictum seu Ceremoniale.

XXVIII. Ergo Ius Ceremoniale etiam est vniuersale.

XXIX. Cum non saltem Ius naturale, sed & diuinum vniuersale in genere tale versetur circa actiones vel mores omnium hominum in genere, seu inter se; (XXII, XXVII.) vtrumque recte dicitur morale.

XXX. Ergo non solum Ius naturale, sed etiam diuinum positium vniuersale in genere consideratum, Ius morale dici potest.

XXXI. Cum Ius diuinum particulare solis Hebraeis datum sit, dirigens actiones illorum in iudiciis, vnde & iudiciale, siue forense vocatur; (XXVI.) nullus negabit: Ius hoc non obligare alias ciuitates vel gentes.

XXXII. Cum, quod ab homine iussum, humanum sit; Ius humanum illud esse colligo, quod ab homine iussum est.

XXXIII. Cum omne Ius vel expressum sit, seu scriptum; vel tacitum, seu non-scriptum; (IX, X, XI.) etiam Ius humanum vel expressum erit, seu scriptum; vel tacitum seu non-scriptum.

XXXIV. Sed &, eum omne Ius humanum vel ab ipso Imperante sit inuentum, vel ab eo aliunde desumptum; non incommode etiam illud distinxeris, in Ius merum, quod

quod ab ipso Imperante inuentum; & mixtum, quod
ab eodem hinc vel inde desumtum.

- XXXV. Deinde, cum Ius humanum vel ab vna tantum
ciuitate sit sancitum & receptum, vel a pluribus;
non incommode Ius hoc rursus dispeceris in propri-
um cuiusque ciuitatis, quod ab vna modo ciuitate;
vel gentium, quod a pluribus receptum.
- XXXVI. Praeterea, cum variae sint ciuitates, variique
Imperantes humani; sponte fluit: tot esse Iura huma-
na, quot ciuitates, Imperantesque humani.
- XXXVII. Denique cum singulae ciuitates, Iura sua varie
rursus ratione tum causae efficientis, tum subiecti,
tum obiecti, tum finis diuidant; Iura humana, pro
diuersa illa ratione, varia esse & innumera, quis non
perspiceret?
- XXXVIII. Cum Imperans obliget per Ius; (IV.) sequi-
tur; Ius proprie non obligare, sed instrumentum dun-
taxat esse, quo Imperans obligat; etsi ita metony-
mice dici posse concedam.
- XXXIX. Cum Imperans per Ius obliget; (IV.) sequi iudi-
co: 1.) Ius non ferri, nisi subditis.
- XL. Ergo Ius non fertur ipsi Imperanti, nec Imperanti alie-
no, nec huius subditis; nisi quousque hi apud Im-
perantem commorantur.
- XLI. Ergo Ius aeternum, secundum quod Deus necessario
agit, figmentum est merum scholasticorum.
- XLII. Ergo Ius diuinum, tam naturale, quam positium,
etiam fertur Imperanti humano; cum & is sit subdi-

- tus Dei; modo Ius illud non respiciat eius subditos tantum, nec sit particulare; vt tamen & hoc saltem feratur etiam Imperanti Hebraeo.
- XLIII. Cum Imperans per Ius obliget; (IV.) fluit: 2.) Ius non ferri, nisi iatellectu valentibus.
- XLIV. Ergo Ius non fertur brutis, nec infantibus, nec furiosis; etsi de his omnibus feratur.
- XLV. Cum Imperans per Ius obliget; (IV.) liquet: 3.) Ius non ferri, nisi iis, qui libertate ita agendi vel non, sunt praediti.
- XLVI. Ergo Ius non fertur seruis, nec captiuis, neque vinctis; nisi adhuc libertate ita agendi vel non, fruuntur: vt tamen de his omnibus feratur.
- XLVII. Cum Imperans per Ius obliget; (IV.) dispalescit: 4.) Ius non ferri, nisi de iis, quae in potestate parentium sunt.
- XLVIII. Ergo Ius non fertur de eo, quod vel simpliciter, vel secundum quid fieri nequit.
- XLIX. Cum Imperans per Ius obliget; (IV.) liquere est: 5.) Ius debere esse cognitum parentibus.
- L. Ergo Ius manifestari debet parentibus; etsi etiam ante manifestationem Ius sit, immo nec cuius manifestari necesse sit.
- LI. Ergo, vbi Ius manifestatum, nemo ignorantia Iuris excusatur; nisi ea inuincibilis sit & efficax: aut etiam Imperans ex speciali quadam gratia Ius ignorare permittat, v. c. mulieribus, minoribus, militibus, rusticis.

- LII. Ergo non omne Imperantis institutum, seu factum Ius est, cum non ex quouis eius facto ipsius statim iussu cognosci possit.
- LIII. Cum Imperans per Ius obliget; (IV.) patet: 6.) Iuri ab Imperante etiam addi posse poenam, saltem maioris ponderis ergo; etsi ea non semper sit necessaria.
- LIV. Ergo poena non est pars essentialis Iuris, multo minus electionem innuit, vel obseruandi Iuris, vel poenae subeundae.
- LV. Cum Imperans etiam diuinus, per Ius suum obliget; patet: etiam hunc, homines ad seruandum Ius suum, adiectiqne poenae adigere posse.
- LVI. Cum Imperans humanus sit vicarius Dei in terris; liquet: etiam hunc, vi cogere posse, immo & debere subditos suos ad seruandum Ius diuinum, tam naturale, quam positium vniuersale, qua hoc a Deo abrogatum non est.
- LVII. Cum Imperans per Ius obliget omnes; (IV.) sequitur: Ius quoad obligationem ferri omnibus, modo ea obseruentur, quae dicta (XXXIX. seq.) etsi quoad commodum vel incommodum non ad omnes eorum pertineat personas.
- LVIII. Ergo & rescriptum Ius est, & mandatum & decretum; immo & priuilegium; cum haec omnia quoad obligationem ferantur omnibus; etsi quoad commodum vel incommodum, non ad omnes eorum pertineat personas.

LIX.

- LIX. Cum Ius feratur vnice boni illius, quod Imperans intendit, obrinendi ergo; (IV.) patet; Ius nil aliud esse, quam medium obtinendi bonum illud, quod Imperans intendit.
- LX. Cum Ius sit medium obtinendi bonum illud, quod Imperans intendit; (LIX.) videre licet: medium illud, s. Ius debere esse aptum & sufficiens ad obtinendum bonum illud, quod Imperans intendit; etsi in aliquibus subiectis deficiat.
- LXI. Ergo, si medium hoc non sit aptum & sufficiens ad obtinendum bonum illud, talem in plerisque, aut plane id destruat; medium hoc non est Ius.
- LXII. Ergo, si medium hoc, seu Ius procuret illud bonum, saltem in plerisque; est Ius vere ac proprie tale: etsi ratio Iuri forte adiecta, actu se non exferat, immo in particulari penitus cesset.
- LXIII. Ergo, si medium hoc, seu Ius bonum illud producat; adhuc Ius est; etsi sit irregulare, seu singulare: vnde & Ius singulare, Ius est.
- LXIV. Cum omne Ius vnice feratur boni illius, quod Imperans intendit, obrinendi ergo, (IV.) bonum vero illud varium sit ac multiplex; sequitur: tot esse Iura, quot sunt bona, quorum obtinendorum ergo illa feruntur.
- LXV. Ergo etiam Ius est, quod producit malum reuera tale, modo ab Imperante vt bonum consideretur; & rursus: Ius omnium perfectissimum est, quod producit summum bonum.

LXVI.

LXVI. Cum omne bonum, quod Imperans intendit, saltem ex voto ac intentione Imperantis, sit perpetuum; omne Ius, etiam humanum, saltem ex voto ac intentione Imperantis, perpetuum ac immutabile esse colligo.

LXVII. Cum nullum bonum, etiam summum, propter varios casus, qui in vita humana accidunt, semper ac perpetuo obtineri possit; nullum Ius re ipsa perpetuum ac immutabile est; excepto iure naturali, cum id Deus ipsi hominum naturae, quam perpetuam, ac immutabilem esse voluit, indiderit; et si & illud propter varios casus, qui in vita humana obveniunt, aliquando variari videatur, ac mutari.

LXVIII. Ergo omne Ius, non modo humanum, verum etiam diuinum posituum, tam particulare quam vniuersale re ipsa mutabile est; non solum propter varios casus in vita humana reperiendos, circa quos Ius omne versatur, sed & quod omne illud Ius, in sola Imperantis libera positum sit voluntate, quae in Deo omnium est liberrima.

LXIX. Ergo non solum Ius Hebraicum penitus a Deo immutatum & plane extinctum est, extincta scilicet Hebraeorum ciuitate; sed & Ius ceremoniale, extinctis typis illis ad Christum, quos Ius hoc vnice referebat.

LXX. Cum, quod secundum Ius fit, iustum vocetur; vltro fluit; iustum non esse, nisi praecedat Ius.

LXXI. Cum ex crebris actionibus iustis procreetur IUSTITIA; video; nec Iustitiam esse ante Ius; cum ea nihil aliud sit, quam habitus operandi id, quod ius-

stum vel iussum est, seu obedientia erga Ius. Vnde & Iustitia non male ab aliquibus dicitur a Iure & sistendo, quasi Ius ob oculos & animum sistat.

LXXII. Cum obedientia illa erga Ius vel vnice sit erga illud Ius, quod circa commutationes occupatur, vel sit erga omne Ius in genere; resulget: Iustitiam aliam vniuersalem esse, aliam particularem.

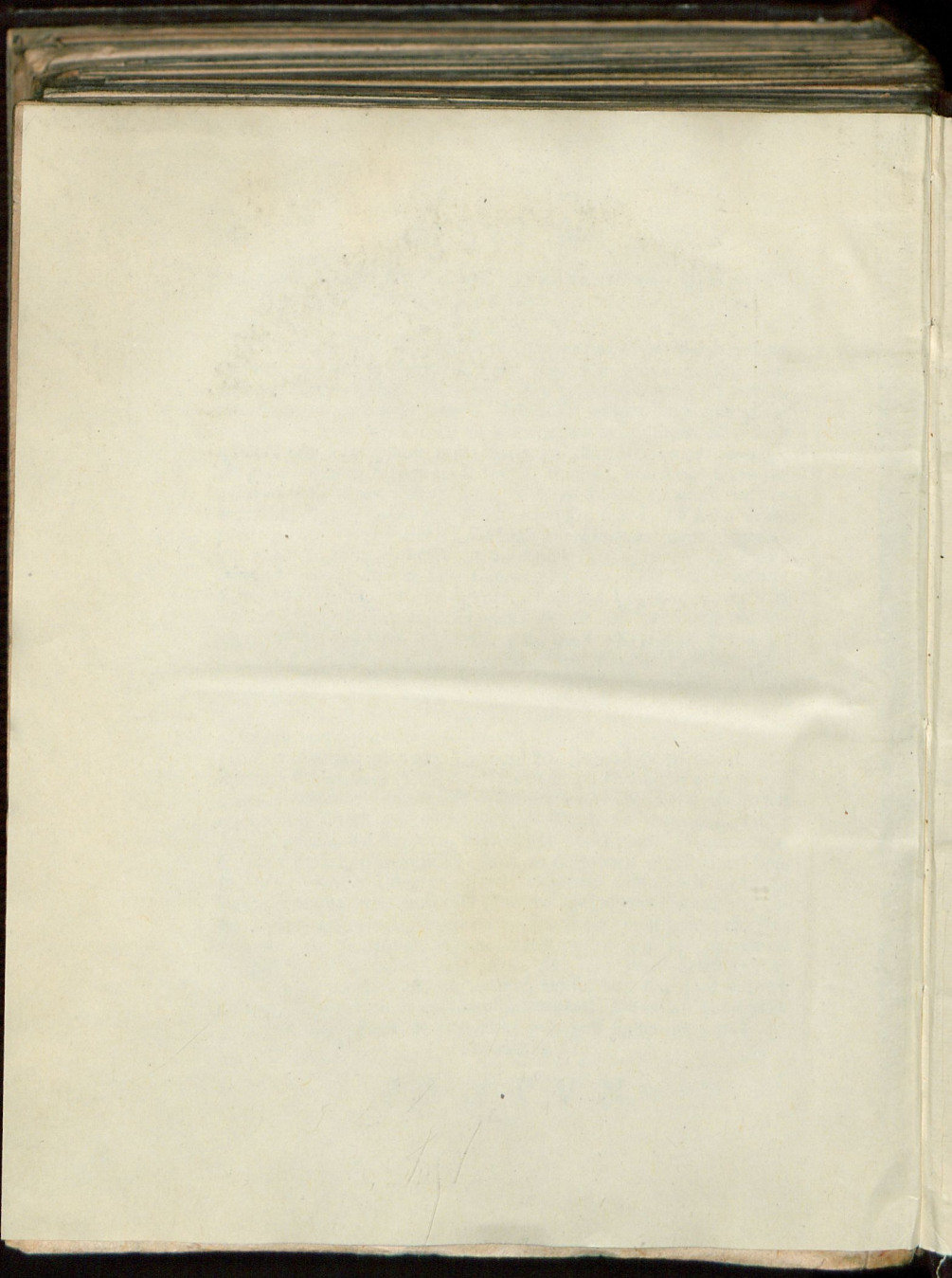
LXXIII. Cum Ius in genere non solum circa commutationes versetur, sed & circa actiones omnes in ciuitate se exerentes; liquet: ex Iure in genere sumto, non solum resultere Iustitiam particularem; sed & quana maxime vniuersalem.

LXXIV. Cum bonum illud, quod Imperans intendit, tam in commutationibus, quam aliis quibuscunque actionibus, nunc arithmetica, nunc geometrica adhibita proportione, obtineri possit; infero: nec vniuersali nec particulari Iustitiae certam semper attribui posse proportionem; sed vtramque nunc secundum hanc, nunc secundum illam agere, prout omnium commodissime bonum illud, quod Imperans intendit, obtineri potest.

LXXV. Cum tot sint Iura, quot ciuitates, earumque Imperantes (XXXVI.) vel bona, quae Imperantes intendunt; (LXIV.) resplendet: tot esse iusta, Iustitiaeque species, quot sunt Iura; omnium vero perfectissimum iustum & Iustitiam perfectissimam provenire ex Iure diuino; & quidem generaliter ex naturali & positiuo vniuersali, specialiter tantum ex Iure particulari, siue Hebraeo.

**SOLI DEO GLORIA! QVI SOLVS IVS EST,
ET IUSTITIA MEA.**

Königsberg, Diss.; 1720-39

ULB Halle

004 587 928

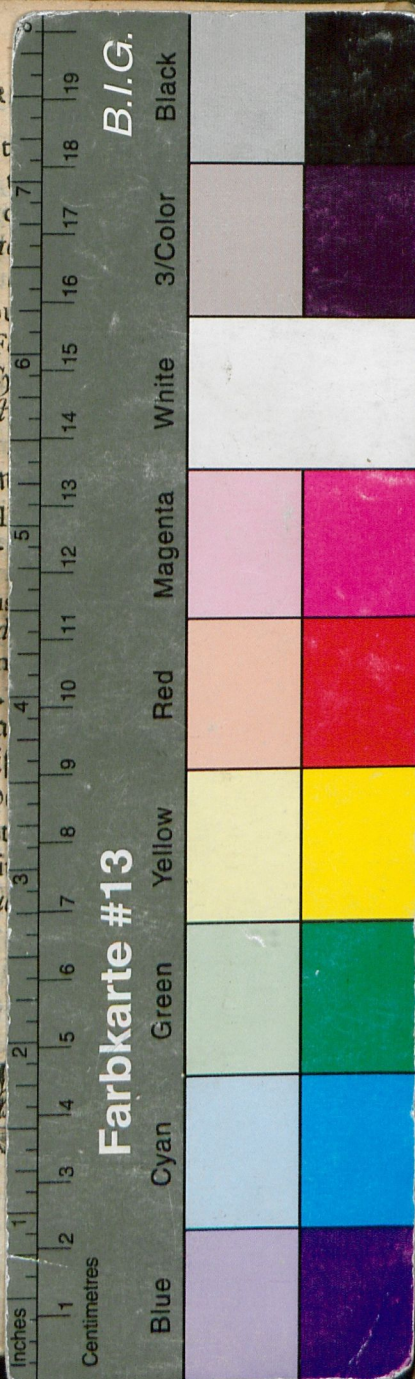

3

f

sb.

W17

3443.

ANNVENTE. DIVINA. IVSTITIA.
IVBENTE. AMPLISSIMO. PHILOSOPHORVM. SENAVV.

CONCATENATAS.

DE.

IVRE. ET. IVSTITIA.
COGITATIONES.

IN. HELICONE. PATRIO.
PRO.IMPETRATIS.PHILOSOPHIAM.DOCENDI.IVRIBVS.
H. L. Q. C.

IVSTO. PRVDENTVM. IVDICIO.
HVMANISSIME. SVBMITTIT.

M. PHILIPP. THEOD. *M. P. T. C.*
S. S. T. CVLTOR.

AVXILIVM. SVBMINISTRANTE.
IOHANNE. IOACHIMO. KLINGER.
BORVSSO.

CASSIODORVS. IN. PSALMOS.
*IVSTITIA non nouit patrem, non nouit matrem: veritatem nouit,
personam non accepit, Deum imitatur.*

IN. MONTE. PRVTENORVM, REGIO.
IMPRIMENTE. REVSNERO.
A. O. C. clō Is cc xxxvii. DECIM. CAL. MART.